

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av läropliktslagen och vissa lagar som har samband med den (utkast 22.12.2021, **komplettering 1.2.2022)**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
KIRJOITA TEKSTIÄ NAPSUTTAMALLA TAI NAPAUTTAMALLA TÄTÄ.....	3
LAGFÖRSLAG	4
1. Lag om ändring av läropliktslagen.....	4
2. Lag om ändring av 26 och 46 § i lagen om grundläggande utbildning.....	8
3. Lag om ändring av 24 § i gymnasielagen	9
4. Lag om ändring av 67 och 97 § i lagen om yrkesutbildning.....	10
5. Lag om ändring av 3 och 18 § i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning	11
6. Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete	12
7. Lag om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister	14

KIRJOITA TEKSTIÄ NAPSUTTAMALLA TAI NAPAUTTAMALLA TÄTÄ.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av läropliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läropliktslagen (1214/2020) 2 § 1 mom., 5 § 3 mom., 13 § 1 mom., 15 §, 16 § 1 och 4 mom., 17 § 3 mom., 19 § 1 mom. 1 punkten, 20 § 2 mom. samt 23 § 3 och 4 mom. och *fogas* till lagen en ny 15 a § och till 23 § ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

När läroplikten börjar och upphör

Barn som har sin vanliga vistelseort i Finland är läropliktiga. Ett barn anses ha sin vanliga vistelseort i Finland om han eller hon har en hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) och grunden för barnets vistelse i landet är någon annan än studier.

5 §

Fullgörande av läroplikten i vissa situationer

En läropliktig som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs vid utgången av läsåret det kalenderår då han eller hon fyller 17 år kan fullgöra läroplikten genom att delta i grundläggande utbildning eller i sådan annan utbildning som avses i 4 §. Vid antagning av studerande tillämpas då vad som föreskrivs om grunderna för antagning av studerande i de lagar som gäller utbildningen i fråga.

13 §

När en läropliktig anses ha avgått

I fråga om utbildning enligt 4 § ska utbildningsanordnaren, innan beslut fattas om att en studerande anses ha avgått, utreda om den läropliktige har inlett nya i den paragrafen avsedda studier. Om den läropliktige inte har inlett nya studier, ska utbildningsanordnaren anmäla identifierings- och kontaktuppgifterna för den läropliktige som avbrutit studierna till den läropliktiges boendekommun och informera vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare om att fullgörandet av läroplikten har avbrutits. Anmälningsskyldighet föreligger också när den läropliktiges studierätt har dragits in med stöd av lagen om yrkesutbildning.

15 §

Anvisande av studieplats

Boendekommunen har till uppgift att två månader efter det att handlednings- och tillsynsansvaret började anvisa den läropliktige en studieplats i utbildning som handleder för examensutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om den läropliktige inte har inlett utbildning som avses i 4 §. Om det bedöms att den läropliktige behöver krävande särskilt stöd, ska han eller hon anvisas studieplats i utbildning hos en utbildningsanordnare som enligt anordnartillståndet är skyldig att ordna utbildning för studerande som har rätt till krävande särskilt stöd. En studieplats kan också anvisas i utbildning som förbereder för examensutbildning som ordnas av boendekommunen.

En läropliktig som har rätt till krävande särskilt stöd kan med den läropliktiges eller dennes vårdnadshavares eller någon annan laglig företrädarens samtycke anvisas en studieplats redan före utgången av den tidsfrist som anges i 1 mom.

Vid anvisande av en lämplig studieplats ska hänsyn tas till utbildningsutbudet i området, avståndet och trafikförbindelserna mellan den läropliktigas hem och läroanstalten, den läropliktiges behov av särskilt stöd eller krävande särskilt stöd samt den läropliktiges individuella önskemål. Studieplatsen ska anvisas i utbildning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningsspråk eller i utbildning på något annat språk enligt den läropliktiges individuella önskemål och färdigheter.

Läroplikten kan utan deltagande i undervisning fullgöras som särskild examen enligt 36 § 2 mom. i gymnasielagen eller utan deltagande i examensutbildning i enlighet med 52 § 6 mom. i lagen om yrkesutbildning.

15 a §

Förfarande vid anvisande av studieplats

Den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare och den utbildningsanordnare som den läropliktige ska anvisas till som studerande ska höras innan ärendet avgörs. Beslutet om anvisande av studieplats ska delges den läropliktige och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare samt utbildningsanordnaren.

En utbildningsanordnare som har beviljats tillstånd att ordna utbildning som handleder för examensutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv eller som ordnar utbildning med stöd av 28 § 3 mom. i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning ska anta en läropliktig som anvisats utbildningsanordnaren som studerande och göra det möjligt för den läropliktige att inleda studierna så snart som möjligt.

Den läropliktige ska utan dröjsmål inleda studierna på den studieplats som anvisats honom eller henne. Ett beslut om anvisande av studieplats kan verkställas innan det har vunnit laga kraft.

16 §

Rätt till avgiftsfri utbildning

Utbildning som avses i 4 § är på det sätt som anges i 17 § avgiftsfri till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år. Rätten till avgiftsfri utbildning gäller dock inte om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs och studentexamen eller yrkesinriktad examen eller motsvarande utländska studier. Om den studerande samtidigt genomgår yrkesutbildning och gymnasieutbildning, upphör rätten till avgiftsfri utbildning när den studerande har avlagt yrkesinriktad examen och studentexamen, dock senast vid utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år.

Beslut om förlängning av avgiftsfriheten fattas, efter ansökan av den studerande, av den utbildningsanordnaren hos vilken den studerande avlägger studier när han eller hon ansöker om förlängning av avgiftsfriheten. Ansökan om förlängning av avgiftsfriheten kan göras tidigast sex månader före utgången av den tidsfrist enligt 16 § 1 mom. som berättigar till avgiftsfrihet.

17 §

Avgiftsfrihetens omfattning

Utbildningsanordnaren ska meddela ett förvaltningsbeslut enligt 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) i fråga om den rätt till avgiftsfri utbildning som avses i 16 § 1 mom., den avgiftsfrihet för läromedel samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial som avses i 1 mom. i denna paragraf och i fråga om de avgifter som avses i 2 mom. i denna paragraf endast om den studerande skriftligen eller muntligen begär det.

19 §

Inkvarteringsersättning för läropliktiga

En läropliktig har rätt till inkvarteringsersättning, om

1) färdvägen från den läropliktiges hem till närmaste gymnasium eller yrkesläroanstalt med flera branscher där det ges möjlighet till undervisning på finska eller svenska enligt den läropliktiges i 10 § i lagen om grundläggande utbildning avsedda undervisningspråk är mer än 100 kilometer, eller där den dagliga skolresan inklusive väntetider vid anlitande av det snabbaste transportmedlet är över tre timmar lång,

20 §

Särskilda situationer då inkvarteringsersättning beviljas

Med avvikelse från 19 § 1 mom. 2 punkten och 4 mom. 2 punkten har en läropliktig rätt till inkvarteringsersättning, om den läropliktige av skäl som hänför sig till hans eller hennes hälsotillstånd eller behov av särskilt stöd inte kan ta emot en studieplats vid en i någondera punkten avsedd läroanstalt eller om han eller hon inte har antagits som studerande vid en ovan avsedd läroanstalt och han eller hon på det sätt som anges i den punkten studerar vid den närmaste läroanstalt som lämpar sig för honom eller henne.

23 §

Rätt att få uppgifter

När en läropliktig övergår till en annan utbildningsanordnarens utbildning ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna den nya utbildningsanordnaren de uppgifter som är nödvändiga för anordnandet av den läropliktiges utbildning. När utbildningsanordnaren gör en i 11 § 4 mom. eller 13 § 1 mom. avsedd anmälan till boendekommunen, ska utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna till boendekommunen lämna de uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av det handlednings- och tillsynsansvar som föreskrivs i 14 § samt för att anvisa den läropliktige en studieplats. Motsvarande uppgifter ska lämnas också på den nya utbildningsanordnarens eller boendekommunens begäran.

Utöver vad som föreskrivs i 3 mom. har rektorn och en lärare som deltar i den läropliktiges undervisning rätt att i den utbildning som avses i 4 § trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av den läropliktigas utbildning av dem som deltar i studerandevårdsarbetet. Den tjänsteinnehavare i boendekommunen som handhar handlednings- och tillsynsansvaret för läropliktiga har trots sekretessbestämmelserna rätt att av dem som deltar i studerandevårdsarbetet få de uppgifter som är nödvändiga för att handlednings- och tillsynsansvaret enligt 14 § ska bli uppfyllt samt för anvisande av en studieplats.

Den som ordnar grundläggande utbildning ska till den nya utbildningsanordnaren lämna ett beslut enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning om särskilt stöd i situationer som avses i 67 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning och i 22 § 1 mom. i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 2 § tillämpas på studerande som söker till i 4 § avsedd utbildning den 1 augusti 2022 eller senare. På studerande som sökt till en utbildning som inleds före den tidpunkten tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Om den studerande före lagens ikraftträdande har inlett studier som avses i 4 § och varit berättigad till avgiftsfri utbildning enligt 16 §, kvarstår rätten till avgiftsfri utbildning i dessa studier även om den studerande inte längre är läropliktig enligt 2 §.

2.

Lag

om ändring av 26 och 46 § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) **26 § 2 mom. och 46 § 8 mom.**, sådana
de lyder i lag 1216/2020, som följer:

26 §

Fullgörande av den grundläggande utbildningen

Utbildningsanordnaren ska förebygga frånvaro när det gäller elever i grundläggande utbildning samt följa upp och ingripa planenligt i den. Utbildningsanordnaren ska underrätta elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för eleven om olovlig frånvaro.

46 §

Grundläggande utbildning för vuxna

Lärokursen för läskunnighetsskedet samt inlednings- och slutskedet omfattar sammanlagt högst fyra år. Den som studerar på heltid ska dock avlägga studierna inom högst fem år. En studerande kan anses ha avgått om han eller hon utan ha anmält giltigt skäl uteblir från undervisningen och det är uppenbart att han eller hon inte slutför studierna i enlighet med sin individuella studieplan. Utbildningsanordnaren ska i ärendet fatta ett beslut enligt vilket studeranden anses ha avgått. En studerande anses ha avgått också när han eller hon själv skriftligen meddelar utbildningsanordnaren att han eller hon avgår. Då anses den studerande ha avgått den dag när meddelandet kommer fram till utbildningsanordnaren, eller vid en senare tidpunkt som meddelas av den studerande. Dessutom anses en studerande ha avgått, om fullgörandet av läroplikten har avbrutits tills vidare på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i läropliktslagen. Bestämmelser om förfaranden som iakttas när en läropliktig anses ha avgått finns dessutom i 13 § i läropliktslagen.

Denna lag träder i kraft den 20. **Lagens 26 § 2 mom. träder dock i kraft först den 1 augusti 2023.**

3.

Lag

om ändring av 24 § i gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (714/2018) 24 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1217/2020, som följer:

24 §

När studerande anses ha avgått

En studerande anses ha avgått, om

- 1) en studerande som utan att anmäla giltigt skäl uteblir från undervisningen och om det är uppenbart att han eller hon inte har för avsikt att fortsätta studierna,
- 2) fullgörandet av läroplikten har avbrutits tills vidare på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i läropliktslagen,
- 3) han eller hon inte har slutfört sina studier inom den i 23 § 2 mom. föreskrivna tiden eller den extra tid som beviljats honom eller henne.

En studerande anses ha avgått också när han eller hon själv skriftligen meddelar utbildningsanordnaren att han eller hon avgår. Då anses den studerande ha avgått den dag när meddelandet kommer fram till utbildningsanordnaren, eller vid en senare tidpunkt som meddelas av den studerande.

Beslut om att studeranden anses ha avgått fattas av utbildningsanordnaren.

En läropliktig anses ha avgått på det sätt som avses i 1 mom. senast en månad efter att han eller hon sist har deltagit i undervisning. Innan den läropliktige anses ha avgått ska utbildningsanordnaren meddela den läropliktige samt vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare den läropliktige kan anses ha avgått, om han eller hon inte deltar i undervisningen. Bestämmelser om förfaranden som iakttas när en läropliktig anses ha avgått finns dessutom i 13 § i läropliktslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 67 och 97 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 97 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1218/2020, som följer, samt fogas till 67 § ett nytt 3 mom. som följer:

67 §

Beslut om särskilt stöd och avvikelse

Utbildningsanordnaren ska bedöma en studerandes behov av särskilt stöd när den studerande inleder sina studier och under studiernas gång om behov av sådant stöd uppstår. Om det för en läropliktig som övergår från grundläggande utbildning har fattats ett beslut om särskilt stöd enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), ska utbildningsanordnaren utreda och bedöma den studerandes behov av särskilt stöd utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen.

97 §

När studerande anses ha avgått

En studerande anses ha avgått, om

- 1) det är uppenbart att han eller hon inte har för avsikt att delta i undervisning eller yrkesprov eller visa sitt kunnande på andra sätt i enlighet med den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och inte har uppgett någon grundad anledning till sin frånvaro,
- 2) fullgörandet av läroplikten har avbrutits tills vidare på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i läropliktslagen,
- 3) han eller hon inte har genomfört utbildningen som handleder för arbete och ett självständigt liv inom den tid som anges i 11 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 3 och 18 § i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020) 18 § 1 mom.
och
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1117/2021, ett nytt 4 mom., som följer

3 §

Ordnande av utbildningen

Utbildning som avses i denna lag kan också ordnas som arbetskraftsutbildning. På utbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning tillämpas vad som föreskrivs om arbetskraftsutbildning i lagen om yrkesutbildning.

18 §

När en studerande anses ha avgått

En studerande anses ha avgått, om

- 1) det är uppenbart att han eller hon inte har för avsikt att delta i undervisning i enlighet med den plan som avses i 14 § och han eller hon inte har uppgett någon grundad anledning till sin frånvaro,
- 2) fullgörandet av läroplikten har avbrutits tills vidare på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i läropliktslagen,
- 3) han eller hon inte har slutfört sina studier inom den tid för genomförande som anges i 11 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 5 mom., 13 § 3 mom. och 25 i §,
sådana de lyder, 9 § 5 mom. och 25 i § i lag 1219/2020 och 13 § 3 mom. i lag 579/2015, som
följer:

9 §

Statsandelens belopp

För huvudmän för folkhögskolor som ordnar utbildning som avses i 7 a kap. beviljas statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som riktar sig till läropliktiga. Dessutom beviljas för ordnande av utbildning som avses i 7 a kap. läromaterialstillägg inom ramen för det anslag som reserverats för utbildningen i statsbudgeten. Bestämmelser om beloppet av läromaterialstillägget utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Kostnader som inte beaktas vid beräkningen av priser per enhet

Från driftskostnaderna för läroanstalterna enligt 2 § 1 mom. avdras ett belopp som motsvarar de statsunderstöd som med stöd av 14 § under det år kostnaderna beräknas har beviljats läroanstalternas huvudmän för verksamheten i fråga samt ett belopp som motsvarar det läromaterialstillägg som med stöd av 9 § 5 mom. beviljats det år kostnaderna beräknas.

25 i §

När studerande anses ha avgått

En studerande anses ha avgått, om

- 1) det är uppenbart att han eller hon inte har haft för avsikt att delta i undervisningen och inte har angett någon grundad anledning till frånvaron,
- 2) fullgörandet av läroplikten har avbrutits tills vidare på det sätt som avses i 7 § 2 mom. i läropliktslagen,
- 3) han eller hon inte avlagt studierna inom den tid som föreskrivs i 25 b § 2 eller 3 mom.

Bestämmelser om förfaranden som iakttas när en läropliktig anses ha avgått finns dessutom i 13 § i läropliktslagen.

En studerande anses ha avgått också när han eller hon själv skriftligen meddelar huvudmannen för folkhögskolan att han eller hon avgår. Då anses den studerande ha avgått den dag när meddelandet kommer fram till huvudmannen för folkhögskolan, eller vid en senare tidpunkt som meddelas av den studerande.

Huvudmannen meddelar ett beslut om att studeranden anses ha avgått.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) 9 § 3 mom., 11 c § 2 mom. och 15 § 1 mom., av dem 9 § 3 mom. sådant det lyder i lag 568/2019 och 11 c § 2 mom. sådant det lyder i lag 1221/2020, som följer:

9 §

Uppgifter om yrkesutbildning

Om den studerande deltar i examensutbildning eller annat förvärvande av behövligt kunnande, införs förutom de i 2 mom. avsedda uppgifterna även målen, innehållen, undervisningen och sätten och tidpunkten för förvärvande av annat kunnande för examensutbildningen eller förvärvande av annat behövligt kunnande. Inom utbildning för grundexamen införs därtill mängden undervisning och handledning som genomförs vid läroanstalten och i andra lärmiljöer, med angivande av examensdel eller ifråga om gemensamma examensdelar enligt delområde.

11 c §

Uppgifter om läropliktiga och införande av uppgifterna

Utbildningsanordnaren, huvudmannen för en läroanstalt eller kommunen ska i registret föra in uppgifter om avbrytande av läroplikten enligt 7 § i den lagen och om längden på ett sådant avbrott.

15 §

Utlämnande av uppgifter ur studentexamensregistret

Uppgifter enligt 14 § 2 mom. om de personer som har deltagit i studentexamen och som sökt till någon sådan utbildning som avses i 17 § 3 mom. utlämnas till antagningsregistret då dessa uppgifter behövs för antagningen av studerande. Uppgifter om avlagd studentexamen lämnas ut till Utbildningsstyrelsen, om personen i fråga har varit berättigad till avgiftsfri utbildning enligt 16 § i läropliktslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin